

Súd: Najvyšší správny súd SR  
Spisová značka: 7Ssk/109/2023  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1022200124  
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 03. 2024  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Novotný  
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:1022200124.1

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom zo sudcov: Michal Novotný (sudca spravodajca) ako predseda senátu a JUDr. Zdenka Reisenauerová a JUDr. Jana Martinčeková ako členky senátu vo veci žalobcu: F. M. O., nar. X. Z. XXXX, S. XXXX/XX, G. G., zastúpeného: Mgr. Martin Orviský, advokát, Kalinka 67, Víglašská Huta - Kalinka, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia z 23. novembra 2021, č. XXX XXX XXXX X, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 20 Sa 5/2022-60 z 2. marca 2023 takto

### rozhodol:

- I. Kasačná sťažnosť žalobcu sa zamieťa.
- II. Účastníkom sa nepriznáva nárok na náhradu trov kasačného konania.

### odôvodnenie:

I.

Administratívne konanie a konanie pred správnym súdom

1. Z administratívnych spisov žalovanej vyplýva, že žalobca 15. októbra 2020 uplatnil nárok na výplatu invalidného dôchodku. Počas konania predložil alebo doplnil jednak lekársky nález všeobecného lekára z 21. októbra 2020, jednak správy z vyšetrení neurológom z októbra, júla a apríla 2021, výsledok CT chrbtice z októbra 2010, výsledok MR chrbtice zo septembra 2020, správy z vyšetrení neurochirurgom z októbra 2020, neurológom z augusta 2020, prepúšťaciu správu z rehabilitačného centra z augusta 2020, správu z vyšetrení neurológom z júna, mája, februára, januára 2020, neurochirurgom z decembra 2019, prepúšťaciu správu z neurochirurgickej kliniky z decembra 2019, správu z vyšetrenia neurochirurgom, neurológom a lekárom pohotovostnej služby z novembra 2019, ako aj výsledok MR chrbtice z tohto mesiaca.

2. Na účely rozhodovania o žiadosti posudková lekárka pobočky Sociálnej poisťovne v Banskej Bystrici posúdila schopnosť žalobcu vykonávať zárobkovú činnosť. Svoje závery vyjadrila v lekárskom posudku z 28. apríla 2021, v ktorom predovšetkým zhrnula závery všetkých uvedených odborných lekárskeho nálezov (do apríla 2021) a na ich základe ustálila diagnózu žalobcu: poškodenie driekových a iných medzistavcových platničiek s radikulopatiou; primárna artérová hypertenzia; obezita. Posudková lekárka okrem iného zistila, že po vyšetrení žalobcu v októbri 2019 kvôli bolestiam v driekovo-křížovej oblasti magnetická rezonancia potvrdila „prietrž medzistavcovej platničky L5-S1..., ako aj degeneratívne zmeny medzistavcovej platničky L4-5“. Po operácii v decembri 2019 sa magnetickou rezonanciou zistilo zúženie L5/S1 „na podklade reziduálnej resp. recidivujúcej extrúzie medzistavcovej platničky“. Po rehabilitačnom pobyte je mobilný, jeho „chôdza je bez paretickej zložky, na normobáze, rytmus pravidelný, kroky symetrické, tempo rýchle“, zlepšila sa dynamika dolných končatín. Prítomné sú len „parestézie zadnej plochy“ pravej dolnej končatiny. Reflexy na nohách sú symetrické, stoj a chôdza sú v norme. Neskoršie vyšetrenie v septembri 2020 odhalilo pooperačné fibrotické zmeny „s opuchom koreňa S1 vpravo“, ďalšiu starostlivosť však žalobca nevyžadoval. Na základe zhrnutí posudková lekárka

ustálila, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím žalobcu sú dorzopatie - stavy po operácii chrbtice a medzistavcových platničiek s miernym reziduálnym funkčným nálezom podľa kapitoly XV oddielu E položky 4 písm. a) prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. Tomu priradila mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 20 % (z percentuálneho rozpätia 10 až 20 %). Na základe tohto záveru žalovaná rozhodnutím z 28. júna 2021 zamietla žiadosť žalobcu, pretože nebol invalidný v zmysle § 71 ods. 1 cit. zák.

3. V odvolaní proti tomuto rozhodnutiu žalobca okrem iného namietol, že jeho stav sa po operácii a rehabilitácii nezlepšil, pretrvávajú ťažké bolesti, ktoré vystreľujú do pravej nohy. Musí často meniť polohu, v noci sa kvôli tomu často budí. V odvolacom konaní zdravotný stav žalobcu posúdila posudková lekárka ústredia, pracoviska v Banskej Bystrici, ktorá zohľadnila všetky správy uvedené v odseku 1 tohto rozsudku. Po ich zhodnotení vo svojom odbornom posudku z 21. októbra 2021 ustálila u žalobcu diagnózy: poškodenie driekových a iných medzistavcových platničiek s radikulopatiou; stav po mikrodiskektómii L5-S1 vpravo; arteriálna hypertenzia; a obezita - tučnota 2. stupňa. V samotnom posudku zvýraznila, že v klinickom náleze žalobcu pretrváva „reziduálna radikulárna symptomatológia S1 vpravo“, ako aj chronická kompresia koreňa S1 vpravo. Neurologické vyšetrenia však nedokumentujú hypotóniu, hypotrofiu ani atrofiu svalstva, svalová sila pravej nohy sa zlepšila, rovnako sa zlepšila stabilita. Preto rovnako ako posudková lekárka pobočky podradila rozhodujúce zdravotné postihnutie pod kap. XV odd. E pol. 4 prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z., ale pod písmeno b) - so slabosťou nervového korzetu chrbta, podstatným obmedzením výkonnosti organizmu. Kvôli uvedeným nevýznamným funkčným vplyvom, ale aj kvôli charakteru zamestnania však tomuto zdravotnému postihnutiu priradila mieru poklesu 35 % (z možného rozpätia 35 až 45 %). Vysoký krvný tlak je podľa posudkovej lekárky v norme aj bez liekov a obezita nebola liečená, preto obe choroby nepovažovala za posudkovo významné. Na základe tohto záveru generálny riaditeľ žalovanej preskúmaným rozhodnutím z 23. novembra 2021 potvrdil zamietnutie žiadosti o invalidný dôchodok.

4. Správnu žalobu, ktorú žalobca podal proti tomuto rozhodnutiu, správny súd zamietol tu napadnutým rozsudkom č. k. 20 Sa 5/2022-60. Na úvod sa stotožnil s postupom žalovanej, ktorá pri posudzovaní zdravotného stavu konala bez prítomnosti žalobcu, pretože jej to umožňovalo ustanovenie § 293eu zákona č. 461/2003 Z. z. v spojení s vyhlásenou krízovou situáciou. Navyše, posudkoví lekári posudzujú zdravotný stav na základe správ, nie osobného vyšetrenia. Z obsahu oboch posudkov je zrejmé, že posudkoví lekári vzali do úvahy všetky lekárske správy a nálezy, ktoré mali. Odborný posudok z 21. októbra 2021 zrozumiteľne odôvodňuje, prečo sa miera poklesu žalobcovej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť ustálila na dolnej hranici zákonného rozpätia. Správny súd nezistil, že by bol posudok nepreskúmateľný alebo neúplný, a preto nemohol sám nahradiť záver lekára svojím záverom. Jednotlivé písmená v prílohe č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. podrobne určujú, aké závažné postihnutia pod ne posudkoví lekári môžu podradiť. Subjektívne presvedčenie poistenca o vyššej miere poklesu nie je podstatné. Žalobca v prerokúvanej veci svoje námietky proti záverom posudkových lekárov ničím nespochybnil. Žalovaná nepochybila, keď nezvyšila mieru poklesu o ďalších 10 % podľa § 71 ods. 8 cit. zák., pretože ďalšie ochorenia žalobcu nezvyšovali pokles jeho zárobkovej schopnosti o viac než najdôležitejšie postihnutie. Námietky žalobcu, že preskúmané rozhodnutie nie je odôvodnené, považoval správny súd za príliš všeobecné. Toto rozhodnutie podľa neho vyhovovalo požiadavke § 209 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. Správny súd nepovažoval za podstatné, že zamestnávateľ žalobcu s ním skončil pracovný pomer, pretože podľa § 71 cit. zák. pre posúdenie poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nie je rozhodujúca situácia na trhu práce. Žalovaná postupovala aj v súlade s § 195 ods. 1 a 2 cit. zák., presne a úplne zistila skutkový stav a námietky žalobcu proti nemu sú nekonkrétne, na čom nič nemení ani okolnosť, že ide o konanie o správnej žalobe v sociálnych veciach. Správny súd nezistil ani potrebu doplniť dokazovanie podľa § 204 SSP a ani žalobca žiadne také dokazovanie nenavrhol.

II.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenia k nej

5. Včas podanou kasačnou sťažnosťou sa žalobca domáha zrušenia tohto rozsudku. Nesúhlasil s výkladom § 293eu zákona č. 461/2003 Z. z., aký podal správny súd. Toto ustanovenie nevylúčilo časť vety pred bodkočiarkou v § 153 ods. 5 cit. zák., podľa ktorého sa má posúdenie vykonať v prítomnosti poistenca, ak posudkový lekár neurčí inak. Také „určenie inak“ má byť aj primerane odôvodnené. Preskúmanému rozhodnutiu ďalej chýba vysvetlenie, prečo nebolo možné aplikovať § 71 ods. 8 druhú vetu zákona č. 461/2003 Z. z., podľa ktorej sa má pri zvýšení miery poklesu zárobkovej činnosti vychádzať z predchádzajúceho výkonu činnosti. Správny súd však nijako neprihliadol na to, že žalobca svoj pracovný pomer musel ukončiť. Konečne, správny súd neprihliadol na to, že žalobca preskúmanému rozhodnutiu vytykal nedostatočný výklad použitých ustanovení.

6. Žalovaná navrhla zamietnuť kasačnú sťažnosť, pretože jej rozhodnutia i rozsudok správneho súdu sú správne.

III.

Posúdenie veci kasačným súdom

7. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok v celom rozsahu (§ 453 ods. 1 SSP) a predchádzajúce konanie pred správnym súdom bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) bez ohľadu na uplatnené sťažnostné body (§ 453 ods. 2 v spojení s § 203 ods. 2 SSP).

8. Podľa § 139 ods. 2 SSP správny súd v odôvodnení rozsudku uvedie stručný priebeh administratívneho konania, stručné zhrnutie napadnutého administratívneho rozhodnutia, podstatné zhrnutie argumentov žalobcu a vyjadrenia žalovaného, posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Správny súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Toto ustanovenie nadväzuje na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá právo na riadne odôvodnenie považuje za súčasť práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, resp. na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Zároveň však podľa tejto judikatúry požiadavku na riadne odôvodnenie rozhodnutia nemožno vykladať ako povinnosť súdu dať odpoveď na každý jeden čiastkový argument účastníka konania. Špecifická odpoveď sa vyžaduje, len ak ide o argument kľúčový. No sama okolnosť, že odpovede súdu nezodpovedajú očakávaniam účastníka, neznamena porušenie práva na spravodlivý proces (porov. z posledného obdobia - naprieč senátmi - napr. uznesenia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 337/2023, II. ÚS 305/2023, III. ÚS 279/2023 a IV. ÚS 247/2023).

9. Podľa kasačného súdu odôvodnenie napadnutého rozsudku plne zodpovedá citovaným zákonným požiadavkám. Správny súd žalobcovi podrobne, s odkazom na konkrétne zákonné ustanovenia a príslušnú judikatúru či už tunajšieho súdu, alebo Najvyššieho súdu Slovenskej republiky objasnil všetky podstatné okolnosti, ktoré boli rozhodné pre jeho záver o zamietnutí žaloby. K otázke, prečo žalobcu osobne nevyšetрил posudkový lekár, odkázal nielen na § 293eu a § 153 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z., ale aj na povahu lekárskej posudkovej činnosti. Ďalej správny súd žalobcovi podrobne objasnil postup posudzovania miery zníženia schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v zmysle § 71 a súvisiacu posudkovú činnosť podľa § 153 cit. zák. Osobitne sa venoval aj podmienkam zvýšenia tejto miery o ďalších 10 % v zmysle § 71 ods. 8 tohto zákona a s odkazom na judikatúru žalobcovi vysvetlil, že lekárske posudky posúdil z tohto hľadiska všetky žalobcove diagnózy. Zvýšenie podľa citovaného ustanovenia mohol priznať, len ak by ďalšie zdravotné postihnutia zvyšovali mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť ešte viac než základné ochorenie. Taký dôvod však u žalobcu nezistil.

10. Kasačný súd tak v celom rozsahu odkazuje na prehľadné a vyčerpávajúce odôvodnenie napadnutého rozsudku, ktorého závery preberá. Napokon, žalobca ani v kasačnej sťažnosti nepredstavil žiadne konkrétne dôvody nesúhlasu s týmito závermi, s výnimkou dvoch bližšie uplatnených námietok. K nim postačí uviesť toto: kasačný súd súhlasí so žalobcom, že ustanovenie § 293eu zákona č. 461/2003 Z. z. nevylúčilo použitie časti pred bodkočiarkou v § 153 ods. 5 cit. zák., podľa ktorého sa lekárska posudková činnosť vykonáva za osobnej účasti poistenca, ak posudkový lekár neurčí inak. Ako zdôraznil už správny súd, možnosť posudkového lekára určiť inak bola zavedená ešte novelou (zákonom č. 225/2019 Z. z.) účinnou od 1. septembra 2019, teda nie v súvislosti s pandemiou ochorenia Covid-19. Citované ustanovenie nevyžaduje, aby posudkový lekár rozhodol inak, ani neustanovuje, že by posudkový lekár mohol určiť inak len z vážnych alebo inak bližšie označených dôvodov. Podľa kasačného súdu tak posudkový lekár „určí inak“ už tým, že nepredvolá poistenca na posudzovanie jeho zdravotného stavu, prípadne pri samotnom posudkovom úkone vysloví, že sa posúdenie vykoná bez prítomnosti poistenca. Rovnako nie je potrebné osobitne odôvodňovať tento postup, pretože to zákon nepredpokladá. Ako však už správne vysvetlil správny súd, takýto postup je odôvodnený už povahou lekárskej posudkovej činnosti, ale aj ustanovením § 71 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z., podľa ktorého sa miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť posudzuje zásadne na základe tam uvedených správ, nálezov a záverov, nie vlastným vyšetrením posudkového lekára.

11. K námietke ohľadom druhej vety § 71 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z. z. treba predovšetkým zdôrazniť, že podľa tohto ustanovenia možno mieru poklesu zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje túto schopnosť. Na určenie zvýšenia sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Podľa citovaného ustanovenia je tak prvotnou a základnou podmienkou pre uvažovanie o možnom zvýšení vždy vplyv ostatných zdravotných postihnutí, t. j. postihnutí, ktoré nie sú rozhodujúcou príčinou nepriaznivého zdravotného stavu v zmysle odseku 6. Druhá veta § 71 ods. 8 cit. zák. ustanovuje

len kritériá, ktoré sú rozhodné pri posudzovaní, či a v akej miere tieto ostatné zdravotné postihnutia môžu znižovať zárobnú schopnosť. Nevyplýva z nej však, že by bolo možné zvýšenie miery poklesu tejto schopnosti z týchto dôvodov priradiť už k rozhodujúcemu zdravotnému postihnutiu len preto, že napríklad viedlo k strate zamestnania žalobcu. V prerokovanej veci posudkoví lekári zrozumiteľne odôvodnili, že ani vysoký krvný tlak, ani obezita samej osebe neovplyvávajú na žalobcovu zárobnú schopnosť, a tak toto zvýšenie neprichádza do úvahy.

12. Na účely citovaného § 71 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z. z. tak nebolo vôbec potrebné zaoberať sa tým, či žalobca kvôli svojmu rozhodujúcemu zdravotnému postihnutiu (dorzopatii) prišiel o zamestnanie. Aj keby to tak skutočne bolo, nebolo by na základe tohto ustanovenia možné zvýšiť mieru poklesu jeho zárobkovej schopnosti za toto rozhodujúce postihnutie. Treba však zdôrazniť, že žalobca na preukázanie, že dôvodom skončenia jeho pracovného pomeru skutočne bola strata spôsobilosti na prácu, predložil len dohodu o skončení pracovného pomeru z 24. novembra 2020. Táto dohoda je však len spoločným prejavom vôle žalobcu a jeho zamestnávateľa a aj v nej uvedený dôvod skončenia je len prejavom ich spoločnej vôle. To, že žalobca a jeho zamestnávateľ tento dôvod spoločne uviedli, však samo osebe nie je dôkazom, že žalobcov zdravotný stav skutočne (objektívne) takýto postup opodstatňoval. Práve preto zákon č. 461/2003 Z. z. predpokladá, že zdravotné postihnutie a jeho vplyv na zárobnú schopnosť poistenca sa posudzuje určeným postupom, a to v rámci určitých rozmedzí, ktoré typizovane vymedzuje príloha č. 4 k tomuto zákonu. Miery poklesu zárobkovej schopnosti, ktoré sú vyjadrené v tejto prílohe, napriek svojej typizovanosti objektívnejšie vyjadrujú skutočnú, medicínsky opodstatnenú mieru poklesu zárobkovej činnosti, ktorý je spojený s tým-ktorým zdravotným postihnutím.

IV.

Záver

13. Na základe uvedených úvah kasačný súd dospel k záveru, že nie je daný žiaden zo zákonných dôvodov kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP, a tak ju podľa § 461 SSP rozsudkom (§ 457 ods. 1 SSP) zamietol.

14. O trovách bolo rozhodnuté podľa § 167 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP, keď žalobca vo veci úspech nemal a žalovaná ho síce mala, kasačný súd však nezistil výnimočné dôvody, aby sa jej nárok na náhradu trov priznal.

15. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0 (jednomyseľne).

#### **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.